

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
W LUBLINIE

20-074 Lublin, ul. Spokojna 9a
Tel. (0-81) 532-35-31, 743-77-30, 532-54-48, Tel/Fax (0-81) 532-08-26
E-mail: lublin@uokik.gov.pl

Lublin, dnia 17 czerwca 2002 roku

RLU – 567S- 12/02/MW

DECYZJA
RLU – NR – 7 /02

Na podstawie art. 104 kpa w związku z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2000 r. Nr 122 poz. 1319 ze zm .) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów odmawia wszczęcia postępowania administracyjnego na wniosek „Feniks” s.c. z Włodawy o stosowanie praktyk, polegających na :

- zawarciu porozumienia ograniczającego konkurencję przez przedsiębiorcę Edytę Pawlik prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą „Vip” Usługi Pogrzebowe we Włodawie oraz Prokuratorę Rejonową we Włodawie tj praktykę określoną w art. 5 ust. 1 pkt. 6 w/w ustawy .
- nadużywaniu pozycji dominującej przez Edytę Pawlik prowadzącą działalność gospodarczą na rynku usług przewozu osób zmarłych w miejscach publicznych z rejonu działania Prokuratury Rejonowej we Włodawie do prosektorium , poprzez wymuszanie od osób rodzin zmarłych zajmujących się pochówkiem osoby zmarłej w miejscu publicznym zamówienia usługi pochówku tj. praktyki określonej w art. 8 ust. 1 cyt. ustawy .

Uzasadnienie

Do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpłynął wniosek od Krzysztofa M., Wiesława K. i Krzysztofa Ch.– przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą pod firmą „Feniks” we Włodawie o wszczęcie postępowania administracyjnego przeciwko przedsiębiorcy Edycie Pawlik prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą „Vip” Usługi Pogrzebowe , ul. Cicha 6 we Włodawie oraz przeciwko Prokuratorze Rejonowej we Włodawie z zarzutem zawarcia porozumienia , polegającego na ograniczaniu dostępu do rynku lub eliminacji z rynku przedsiębiorców nieobjętych porozumieniem , poprzez zawarcie umowy eliminującej innych przedsiębiorców pogrzebowych z rynku usług przewozów zwłok osób zmarłych w miejscach publicznych do prosektorium tj. praktykę zakazaną w art. 5 ust. 1 pkt. 6 w/w ustawy. Drugi zarzut dotyczył nadużywania pozycji dominującej na rynku usług przewozów osób zmarłych w miejscach publicznych , poprzez wymuszanie

przez tego przedsiębiorcę na osobach zajmujących się pochówkiem osoby zmarłej zamówienia usługi pogrzebowej w firmie tego przedsiębiorcy . Na dowód powyższego wnioskodawca załączył oświadczenie Pani Krystyny Wasilewicz oraz zestawienie obrazujące ilość zgonów pozaszpitalnych , gdzie zwłoki dostarczone zostały przez Zakład Pogrzebowy Edyty P. do Prosektorium we W. na polecenie Prokuratury bądź Policji w okresie od 01.01. 2000 do 28.02. 2002 r .

Organ antymonopolowy w toku czynności wstępnych zwrócił się do Prokuratury Rejonowej we Włodawie , celem uzyskania kserokopii umowy pomiędzy w/w a Zakładem Usług Pogrzebowych Edyty Pawlik we Włodawie .

Organ antymonopolowy ustalił i zważył co następuje:

Prokuratura Rejonowa we Włodawie zawarła w dniu 11 października 2000 r. umowę z Zakładem Usług Pogrzebowych Edyty Pawlik we Włodawie do świadczenia usług na rzecz zlecającego , polegających na załadunku , rozładunku i transporcie zwłok z miejsca zgonu do prosektorium we Włodawie . Jest to świadczenie nieodpłatne . W okresie od 1 stycznia 2000 r. do lutego 2002 r. „Vip” wykonał 42 zlecenia przewozu zwłok .

W ocenie organu antymonopolowego, w sposób oczywisty z zawartych we wniosku informacji , jak i z informacji posiadanych przez organ antymonopolowy wynika, że opisane stany faktyczne nie naruszają zakazu wymienionego w art. 5 , w zakresie niewyłączonym na podstawie art. 6 i 7 oraz zakazu określonego w art. 8 .

Przedmiotowa umowa , nie ma znamion porozumienia, zakazanego w art. 5 ust. 1 ust. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów , a to z następujących względów :

- art. 4 pkt. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi , że przez porozumienie rozumie się:

A/ umowy zawierane między przedsiębiorcami, między związkami przedsiębiorców oraz między przedsiębiorcami i ich związkami albo niektóre postanowienia tych umów,

B/ uzgodnienia dokonane w jakiegokolwiek formie przez dwóch lub więcej przedsiębiorców lub ich związki ,

C/ uchwały lub inne akty związków przedsiębiorców lub ich organów statutowych .

Art.4 pkt 5 w/w ustaw stanowi , że przez porozumienia dystrybucyjne rozumie się porozumienia zawierane między przedsiębiorcami działającymi na różnych szczeblach obrotu , których celem jest zakup towarów dokonywany z zamiarem ich własnej odsprzedaży.

Tak więc każde porozumienie , będące porozumieniem zakazanym w świetle ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest porozumieniem zawartym pomiędzy przedsiębiorcami lub pomiędzy związkami przedsiębiorców .

Art. 4 pkt. 1 stanowi , że przez przedsiębiorcę rozumie się : przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo

działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101 , poz. 1178 oraz z 2000 r. Nr 86 poz.958 i Nr 114 , poz.1193) , a także :

A/ osobę fizyczną , osobę prawną , a także jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej , organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej , które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej ,

B/ osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu ,

C/ osobę fizyczną posiadającą akcje lub udziały zapewniające jej co najmniej 25 % głosów w organach co najmniej jednego przedsiębiorcy , lub posiadającą kontrolę , w rozumieniu pkt. 13 , nad co najmniej jednym przedsiębiorcą , choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej , jeśli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji , o której mowa w art. 12 .

Przez związki przedsiębiorców rozumie się izby , zrzeszenia i inne organizacje , zrzeszające przedsiębiorców , o których mowa w pkt. 1 , jak również związki tych organizacji .

Mając powyższe na względzie stwierdzić należy , że Prokuratura , działająca w oparciu o ustawę z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (t. jedn. 2002 Nr 21 poz. 206) nie ma statusu przedsiębiorcy , a więc do umów zawieranych przez Prokuraturę nie ma zastosowania ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów , w tym również art. 5 .

Na marginesie powyższego , dodać należy , że przedmiotowa umowa zawarta pomiędzy Prokuraturą Rejonową we Włodawie a Edytą Pawlik , którą wnioskodawca kwalifikuje jako porozumienie monopolistyczne nie spełnia przesłanek określonych w art. 5 ust. 1 pkt. 6 ustawy tj. nie ogranicza w żaden sposób dostępu do rynku i nie eliminuje z rynku przedsiębiorców nieobjętych porozumieniem . Umowa z dnia 11 października 2000 r. nie zawiera żadnych klauzul , które gwarantowałyby wyłączność Edycie Pawlik świadczenia usług transportu zwłok osób zmarłych w miejscach publicznych na terenie działania Prokuratury Rejonowej we Włodawie , a tym samym eliminowały innych przedsiębiorców działających na tym rynku. Jeżeli dzieje się tak , że Prokuratura Rejonowa (abstrahując od faktu , że nie posiada statusu przedsiębiorcy) zleca wykonanie usługi tylko jednemu przedsiębiorcy , to brak jest jakichkolwiek podstaw , by w oparciu o ten fakt zarzucić zlecającemu dyskryminację innych przedsiębiorców działających na tym rynku . Wszak uprawnienie wyboru zleceniobiorcy należy zawsze do zleceniodawcy , który sam ponosi ryzyko i odpowiada za dokonanie niewłaściwego wyboru.

Podsumowując , analiza umowy z dnia 11 .10. 2000 r. biorąc pod uwagę stronę tej umowy będącą Zleceniodawcą , jak również jej treść , prowadzi do wniosku , że nie podlega ona ocenie pod kątem ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i stwierdzenie to nie wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego .

Drugi zarzut wnioskodawcy dotyczy nadużywania pozycji dominującej przez przedsiębiorcę Edytę Pawlik na rynku usług przewozu zwłok osób zmarłych w miejscach publicznych z rejonu działania Prokuratury Rejonowej we Włodawie do prosektorium, poprzez wymuszanie od osób zajmujących się pochówkiem osoby zmarłej w miejscu publicznym zamówienia usługi pochówku – co zdaniem wnioskodawcy narusza art. 8 ust. 1 w/w ustawy .

Organ antymonopolowy ustalił , że od 1 stycznia 2000 do 28.02. 2002 r. Edyta Pawlik w ramach wykonania umowy z dnia 11.10. 2000 r. z Prokuraturą Rejonową we Włodawie dostarczyła do prosektorium we Włodawie 42 zwłoki

Zgodnie z w/w umową do zakresu jej obowiązków należy :

- transport zwłok z miejsca zdarzenia do prosektorium we W. ,
- transport zwłok z prosektorium we W. do miejsca wskazanego przez rodzinę / na terenie powiatu włodawskiego) ,
- załadunek i wyładunek zwłok w worku .

W/w usługi świadczone są nioodpłatnie .

Działania Edyty Pawlik, które wnioskodawca określa jako „wymuszenia” stanowiące nadużycie pozycji dominującej nie mieszczą się w katalogu zakazanych praktyk określonych jako nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez przedsiębiorców wymienionych w art. 8 ust. 2 ustawy. Katalog ten jednak nie jest zamknięty i teoretycznie jako nadużywanie pozycji dominującej można zakwalifikować również inne działania .

W opinii organu antymonopolowego w sposób oczywisty z zawartych we wniosku informacji wynika , że kwestionowane przez wnioskodawcę działania nie naruszają zakazu określonego w art. 8 ust. 1 i 2 , a to z następujących względów :

- Każda praktyka monopolistyczna ujawnia się na określonym rynku . Rynek chroniony ustawodawstwem antymonopolowym przed jego monopolizacją musi posiadać cechy określone w art. 4 pkt.8 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a więc musi to być rynek towarów , które ze względu na ich przeznaczenie , cenę oraz właściwości , w tym jakość , są uznawane przez ich nabywców jako substytut oraz są oferowane na obszarze , na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości , istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów , znaczące różnice cen i kosztów transportu , panują zbliżone warunki konkurencji. W opinii organu antymonopolowego rynek określony przez wnioskodawcę jako rynek usług przewozu zwłok osób zmarłych w miejscach publicznych z rejonu działania Prokuratury Rejonowej we W. do prosektorium nie jest rynkiem w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów , a więc nie podlega ochronie przepisami tej ustawy . Usługi jakie wykonuje na tym rynku przedsiębiorca Edyta P. wykonywane są przez nią bezpłatnie jako element pomocniczy w czynnościach mających charakter elementu organizacji pracy Prokuratury . Na rynku tym nie ma obrotu gospodarczego , który jest nieodłącznym elementem rynku w znaczeniu ekonomicznym . Okoliczność , że przy okazji wykonywania zlecenia przedsiębiorca ma możliwość jako pierwszy kontaktu z rodziną zmarłego , co może mu ułatwić uzyskanie
- zlecenia na organizację pogrzebu nie ma znaczenia dla oceny okoliczności , czy przedmiotowy rynek jest rynkiem w znaczeniu art. 4 pkt. 8 ustawy .

- Ocena merytoryczna zarzutu określonego jako „wymuszanie zlecenia usługi” w sposób oczywisty prowadzi do wniosku o jego niesłuszności. Przedsiębiorca może wymusić na kontrahencie określone zachowanie, jeżeli posiada argumenty, których może użyć przeciwko kontrahentowi. Inaczej mówiąc, jest to możliwe, jeżeli przedsiębiorca dominujący może uzależnić swoje działanie lub zaniechanie (lub jakikolwiek jego aspekt) od określonego, pożądanego dla siebie zachowania kontrahenta. W przedmiotowej sprawie sytuacja taka nie ma miejsca. Przedsiębiorca świadczący na zlecenie Prokuratury bezpłatne usługi przewozu zwłok osób zmarłych w miejscach publicznych nie ma w swoim ręku „narzędzia”, które mógłby wykorzystać, by przymusić lub nawet wyrzucić nacisk na rodzinę osoby zmarłej do zlecenia temu przedsiębiorcy usługi pogrzebu. Dowodem na powyższe jest treść oświadczenia Krystyny W. dołączonego do wniosku o wszczęcie postępowania. Analiza treści tego oświadczenia jasno wskazuje, że użyte określenie „wymuszenie” jest nieadekwatne do opisanej sytuacji. Całe zdarzenie można oceniać w kategoriach przestrzegania zasad etyki zawodowej przedsiębiorcy, a na pewno nie w kategoriach praktyk zakazanych przez art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Na koniec zaś, stwierdzić należy, że odmowa wszczęcia postępowania administracyjnego w zakresie drugiego zarzutu uwarunkowana jest również oceną organu antymonopolowego, że w przedmiotowej sprawie nie ma interesu publiczno – prawnego, który mógłby podlegać ochronie przepisami w/w ustawy. Jak wynika z treści art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, ustawa chroni interes publiczny, a podstawą do zastosowania jej przepisów jest stwierdzenie, że został naruszony interes publicznoprawny. Zarzut wnioskodawcy dotyczący stosowania przez przedsiębiorcę określonych praktyk odnosi się jedynie do określonej liczby przypadków w liczbie 42 w przeciągu 2 lat. Z tego względu, chodzi tu jedynie o interes grupowy. Ewentualne negatywne skutki działań przedsiębiorcy mogą dotyczyć wyłącznie ściśle określonej i zamkniętej grupy. Natomiast słowo „publiczny” oznacza dotyczący ogółu, a nie tylko określonej grupy. Mając powyższe na względzie, orzeczono jak w sentencji.

Od niniejszej decyzji, przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego, Sądu Antymonopolowego, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie, złożone do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Lublinie, w terminie dwutygodniowym od daty otrzymania niniejszej decyzji.

Otrzymują :

- 1/ „Feniks” s.c. Włodawa
- 2/ Edyta Pawlik Włodawa.

Z upoważnienia Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Lublinie
Ewa Wiszniowska

